

עאיריץ לזשע"ה

לעילוי נשמת ראש משפחתנו היקר הרב מאיר שמואל ב"ר אהרן הכהן כץ זצ"ל הכ"מ

גיליון מס' 32 ♦ שופטים

דברי חכמים

כי כאשר אוהב השם יתעלה ויתברך, ויעשה רצון השי"ת כמו רצונו, דהיינו לאהבת השי"ת בכל לבבו, כי האדם מבקש מה שהוא רצונו בכל לבבו, ובזה עושה האדם רצונו של מקום - כרצונו, כי רצונו של מקום לאהבה אותו בכל לבבו,

ואז יעשה השי"ת רצונו של אדם כאילו היה רצונו של מקום ויהיה נעשה רצונו של אדם על כל פנים, כי כאשר נקשר רצון האדם ברצון השי"ת, עד שרצונו של אדם - הוא רצונו של מקום, שהרי הוא עושה רצון המקום כאילו היה רצונו - ובזה נקשר רצון האדם ברצון המקום, ולפיכך קשור גם כן רצון המקום ברצון האדם, ועושה השם ית' רצונו של אדם כאילו היה רצון השי"ת

מהר"ל בדרך חיים

הגות שאבעס'

ימי הרחמים והרצון

מראש ח'ש אלול עד אחר יום הכפורים הקה' ימי רצון. ואף כי בכל השנה הקדוש ברוך הוא מקבל תשובה מן השבים אליו בלב שלם, מקל מקום ימים אלו מבקרים יותר ומזמנים לתשובה להיוקם ימי רחמים וימי רצון (קיצושי"ע) מדוע נקראים ימים אלו ימי רצון?

ימי סליחות מובן- באים לבקש סליחה על העבירות

ימי רחמים- 'המלך בשדה', הקב"ה בביכול מסתובב ברחובותינו ורוצה לסלוח לנו

אבל מה זה ימי רצון? ויותר נכון מה בכלל רצון?

לכל אדם יש דחפים ומנגד יש אידיאלים, דברים שאותם 'צריך' לעשות, כי ככה אדם מתוקן צריך להיראות ודברים ש'צריך' לא לעשות, כי לא לעניין ש'בן תורה' יראה בצורה כזו.

וכל חיי הוא חי בנדדה הזו, בין ה'בא-לי' ל'צריך', בין הדחפים והריגושים לבין המצפון, האידיאלים, בין ה'אתה יודע מה הייתי עושה אם הייתי יכול...', לבין ה'ספסניש' - לא מתאים ולא מכובד.

עכשיו עברנו בין הזמנים, בו טיילנו ברחבי הארץ, סנפלינג, מסלולים, קייאקים ופּתאום בום!! א-ל-ו-!!!

איך עושים את המעבר החד הזה מימים של מנוחה וכיפופים כל אחד לפי דרגתו ומצבו, לדגים הרועדים בים של אלול?

ובשקט בשקט, שאף אחד לא ישמע, אולי אני בכלל מתחבר ואוהב את הדרגה יותר מאלול??

התשובה לכך היא, שאם יש רק את מה שבא לי ומנגד את מה שצריך לעשות, אז המעבר יכול להיות מאד קשה, אבל אם מכניסים למשוואה הזו עוד משהו, אם מכניסים את הרצון, אלול יכול להיות תקופה נפלאה ומרוממת.

בספר עבודת הגרשוני לנכד הגר"א מובא דבר נורא על המדרש 'בעת שהלך אברהם אבינו לעקוד את יצחק היה בוכה וליבו שמח', שואל עבודת הגרשוני, איך יכול להיות שאברהם אבינו בכה כשהלך לקיים ציווי ד' ובנוסף, אם הוא בכה אז איך ליבו היה שמח? ומבאר בשם הגר"א, שאברהם אבינו כ"כ אהב את הקב"ה עד שהרגיש שאין לו כלל ניסיון בעקידתו של יצחק, לכן חשב איך לברוא לעצמו רצון הפכי כדי לבטל את מ"כ מפני רצון ד', לכן צייר בנפשו את כל השנים עד שזכו ללידת יצחק ואת הצער שהיה לשרה ולו מעקידתו ולכן בכה, אבל ליבו היה שמח, כי הוא זוכה לבטל את רצונו לרצון ד'

ובעצם זה משהו מפורשת באבות "בטל רצונך מפני רצוני", על האדם לבטל את רצונו מפני רצון הבורא, אך אדם שאין לו כלל רצון, והוא לומד, מתפלל ומקיים מצוות רק בגלל שזה מה שצריך לעשות, אין מעלה מיוחדת בהתבטלות לרצון ד', כי הוא אינו צריך לבטל כלום בשביל רצון ד'

אחד הכוחות הגדולים באדם, הוא 'כח הרצון', רק אדם שלומד להפעיל את הרצון של הרצון הוא אדם חי, אבל אדם שאין לו בכלל רצון והוא מקיים את רצון ד', כי זה מה שצריך לעשות (או גרוע מכך בגלל שהוא מונע ממה יאמרו או מפחד מד', שיכול להעניש ולייסר את מי שלא יעשה את רצונו), הוא אדם שאינו חי!

אדם שחי עם רצון, הוא אדם עם חשק, עם מוטיבציה, חיבור ושמחה, אך מי שאין לו רצון כלל משלו אין בו 'אדם' שיעבוד את השם, כי אין אפשרות להבעיר את עבודת ד' בקרבן, אם המנוע של הרצון כבוי.

אבל איך מבעירים את הרצון הזה? איך מאמנים את הרצון הזה של הרצון?

התשובה לכך, מתחלקת לשני חלקים:

הדבר הראשון, הרי התכלית והמטרה של האדם בעולם בכלל ושל עבודת השם בפרט זה הקשר והקרבה אל השם, 'שהאדם לא נברא אלא להתענג על השם ולהנות מזיו שכינתו... כי השלמות האמיתית הוא רק הדבקות בו יתברך...!'

והנה ע"פ רוב אם נשאל יהודי 'האם אתה קשור וקרוב להשם יתברך', התשובה תהיה 'לא', או 'אני מאוד רוצה להיות קשור' או 'אני בדרך לשם'.

נמצא שהתפיסה הפשוטה של האדם שבמציאות הנוכחית הוא לא כ"כ קשור וקרוב, אבל הוא עמל על כך, ורוצה להתקדם בזה, ואיכשהו אחרי עשרות שנים אולי יהיה לו שייכות רצינית לענין הזה.

והיינו, שבדי להיות קרוב וקשור להשם צריך 'לייצר את זה' בהרבה מעשים טובים ולימוד תורה, פרישה מעברות ומידות רעות, המון זמן, עד שבסוף 'תופיע עליו' הדבקות בד' יתברך והקשר עימו.

והתפיסה הזו מרחיקה מאוד, ומקשה את כל עבודת השם, כי אם בתפיסה הפשוטה אני רחוק וצריך 'לייצר' קירבה וקשר, א"כ בעת אני לא מזדהה עם השייכות והקשר עם השי"ת אלא עם הריחוק ממנו ח"ו

אבל באמת זה לא נכון, כי הנשמה מטבעה דבוקה ביוצרה, היא באה מתחת כיסא הכבוד, וכל יהודי הינו חלק אלוך ממעל! אלא שהנשמה ירדה לעולם, לתוך גוף חומרי, ואז התחילה מלחמת העולם, הנשמה נמשכת לרוחניות והגוף לגשמיות, וככל שהאדם עושה מצוות ולומד תורה ומרבה בחסד ומידות טובות, כך הוא מעצים את נשמתו ומתדבק בד' יותר ויותר

ויתכן שרוב היום! אדם מתעסק עם רצון השם, בגידול ילדים וחינוכם, בעשיית חסד עימם ועם אחרים, בבניית בית מתוך נתינה ואכפתיות לאשתו וילדיו, בקיום מצוות ובלמוד תורה - ובהרגשה הוא נשאר בחוץ, רחוק, ומנותק.

זהו אבסורדי, שבבחינה מעשית רוב היום הוא נמשך לצד של הנשמה, אבל ההזדהות שלו זה עם הגוף והחמריות והגשמיות, וחוסר קירבה ושייכות עם השם ית'.

אם כן, הדבר הראשון, זה להתבונן ולהסכים להרגיש שאני כן קשור לד', אני כן חייל של ד', גם אם לפעמים אני מועד בקרב.

והדבר הנוסף, ישנו כלל בכוחות הנפש ש'צורך' מכבה רצון ורצון מכבה צורך', ככל שאדם ילך יותר עם התפיסה, שאני עושה את מה שאני עושה, כי זה מה שצריך, הרצון שלו ילך וידעך

ומנגד, ככל שאדם יפתח לעצמו מרחב, יחשוב מה הוא רוצה, - [לא מה בא-לו, שזה לא ממלא בתוך האדם שום 'חסד', אלא רק משקיש את הגירוי שמבחוץ]-, מה יעשה לו טוב באמת, מה יתן לו מילוי, רגע וסיפוק ויגדיל את הרצון בתוכו, ה'צריך' ילך וידעך ובמקומו יהיה נוכח הרצון המקדם והמחיה.

ולכן, בימים אלו, ימי הרחמים והרצון, רק אם ניתן נוכחות לרצון שבתוכנו, רק אם נרצה לתת אמונו בד', אמונו בעצמנו, אמונו בזולתנו, אמונו בכך שאנחנו עבדי ד' ורצונו לעשות רצונו, רק אז נוכל לזכות לשוב באמת בתשובה שלמה לביתו של אבא שכל-כך מחכה לנו בניו האהובים

חכמתכם ובינתכם

"חלמתי על הקב"ה", בישר חסיד נרגש לרבנו, כשהוא בטוח שרבו יתפעל ממדרגתו הגבוהה, שאפילו החלומות רוחניים כל כך...

אך הרב"ה רק חייך בשלווה: "אין כל פלא בכך. מחשבותיך נתונות כל היום לקב"ה, ואין אדם חולם בלילה אלא מהרהורי לבו ביום".

אבל החסיד הסביר בלהט: "אני קם בבוקר השכם, ממהר למקווה ומשם לתפילה, לאחר מכן פת שחרית, יוצא ללמוד שיעור בבית המדרש ופונה לעסקי, שב לבית המדרש לתפילות מנחה וערבית עם שיעור תורה, מגיע לביתי לרעייתי וילדי, מסדר את שלא הספקתי במהלך היום, והולך לישון בכדי לאגור כוחות ליום הבא. אמור לי, רבי, מתי יש לי זמן בכל הלוי"ז הזה לחשוב על הקב"ה?"...

הסיפור המצמרר הבא, התרחש לפני כשמונים שנה. בבית קטן ומט ליפול בשולי וויליאמסבורג שבניו יורק, התגוררה אלמנה יהודיה עם בנה הצעיר, ולא היה לה אמצעים לשולחו לתלמוד תורה, ששכן אז רק בקצה השני של השכונה, מרחק כעשרים דקות נסיעה. כך שהילד גדל והתחנך במוסדות נוכריים, נשמה אבודה בין המוני גויים אמריקאים. רק בשעות אחר הצהריים, לימדה אותו אמו מעט תפילות ומנהגי יהודים, אך יותר מכך לא ידע דבר...

בהגיעו לגיל 12, שמע הילד כי יש מוסדות חינוך לתפארה בהם ילדים יהודים עוסקים בתורה, ואלה ממוקמים בקצה השני של השכונה. בכל לבו שאף להצטרף לילדים העוסקים בתורה בחדווה בשנות ילדותם, אך היה ברור לו שהדבר אינו אפשרי. לאימו אין פרוטה לפרוטה, הנסיעה עולה הון רב – יחסית למושגיה, והימים ימי שיא החורף, ואפילו מעיל אין לו...

ובכל זאת, גחלת הרצון הפנימי בערה בו, לא נתנה לשאיפתו להידחק. הוא החל לדבר על לב אימו כי תסכים לתת לו ללכת רגלית אל המקום בו יזכה לעסוק בתורה, וכמובן שהיא לא מיהרה להשתכנע... איך יסתדר בקור הנורא בלי פרוטה בכיס, איך ישרוד ימים ארוכים בסביבה קרה ומנוכרת!?

אך אש הרצון שבערה בעיניו של הילד, סופה שהתלקחה גם בליבה של אמו. היא נענתה לתחנוניו, ואפשרה לו לצאת לדרך הארוכה, בואכה ה'חיידר' בו עוסקים בתורה. שלג זלעפות יורד על הארץ, ילד קטן כבן 12 מהדס לו בין הקרחונים, יוצא לדרך שאורכה למעלה משעתיים הליכה!

הקור מכה, הרחוחות נושבות בעוז, השלג אינו פוסק, ורק ילד יהודי אחד ממשיך לצעוד בעוז ובגאון. גחלת הרצון שבו כבר התלקחה והפכה ללהבת ענק, שהמיסה את השלג וחיממה את לבו לכל אורך הדרך. 'אני רוצה ללמוד תורה, רוצה להכיר את התורה!' – שב ואמר לעצמו פעם אחר פעם, מזרח את צעדיו...

קרוב לשעתיים וחצי הלך הילד, חוצה את וויליאמסבורג מן הקצה אל הקצה. הסוודר שעליו כבר רטוב, עצמותיו רועדות מקור, שיניו נוקשות זו לזו, אך מבטו נחוש, רצונו כנה, בוער מבפנים. הוא מגיע לבניין הת"ת, וחיש מהר ניגש לחדר המנהל, נוקש בדלת בעדינות ובנימוס, וכשזו נפתחת – הוא ממנהר להיכנס.

'שלום, אני רוצה ללמוד תורה!' – צפצף הילד לעברו בפנים קורנות, 'עשיתי דרך ארוכה, שעתיים וחצי, כדי ללמוד תורה!' – קורא הילד באומץ ובעוצמה, לנוכח עיני המנהל הנפערות בתדהמה. מימיו לא הגיע אליו ילד בצורה כזו, מעולם לא נתקל בילד גלמוד שהגיע לבד, מבקש לזכות בתורה...

המנהל ההמום לא ידע את נפשו וביקש לעשות סדר: 'לאיזו כיתה אתה מבקש להיכנס? היכן אתה אוהז בלימודיך? על מה אפשר לבחון אותך כרגע?' – שאל מבולבל. אך הילד, מבולבל עוד יותר, רק משך בכתפיו ואמר 'אינני יודע... אינני יודע דבר, אינני יכול להיבחן על כלום. אולי קצת על סידור!'

'סידור?!?!?!?!?! – תמה המנהל לעומתו, רק עכשיו הבין עם מי יש לו עסק... 'ראה נא, ידידי הצעיר. סידור לומדים רק בכיתת הזאטוטים ממש, ואתה כבר ערב בר מצוה. לא נראה לי שהדבר מתאים עבורך!' – פסק המנהל, ובכך חשב שתם העיסוק בילד המזדזז משהו שנקלע לפניו בעיצומו של יום...

אך כח הרצון של הילד, היה חזק מכל תמיהה של המנהל. 'אין דבר!' – פסק הילד בן ה-12, 'אינני מרגיש כל פחיתות כבוד להיכנס לכיתת הזאטוטים. הרצון להצטרף ללומדי התורה בוער בי, ואם הצעד הראשון ייעשה בכיתה נמוכה – אשרי טוב לי, אשמח להיכנס לכיתה הזו!'

מהר מאוד הבין המנהל כי אין לו ברירה, הרצון של הילד הזה חזק מכל קושי. הוא נאלץ למצוא תירוץ אחר, ואמר לילד: 'ראה נא, בוא עמי לכיתת הזאטוטים, ותיווכח בעיניך שאין שם מקום. הייתי מכניס אותך לכיתה הזו, אך אין בה כל בלד מקום!' – אמר כמתנצל, וניגש עם הילד לכיתה, מוכיח לו כי הכיתה צפופה עד אפס מקום...

עכשיו כבר רהרר המנהל כי הסאגה הסתיימה, אך למעשה רק אז היא החלה... הילד בהה בכיתה בעיניים לחות מדמעות, הוא השתוקק להצטרף ללומדים בה, אך הבין כי המנהל מסרב לשתף עמו פעולה, למרות רצונו הכנה. בהבוק של רגע עלה בו רעיון, ומעומק לבו השואף והכוסף להצטרף ללומדי התורה, פנה למנהל ואמר:

'הבנתי שאין מקום, ואני כבר שב לביתי. רק אבקש שהמנהל ירשום לי אישור על פרטי כל הסיפור הזה, כי הייתי כאן, ביקשתי להצטרף ללומדי התורה, הייתי מוכן אפילו להיכנס לכיתת הזאטוטים, עשיתי הכל כדי להגשים את שאיפתי, אך לבסוף – אין לי מקום!'

המנהל נעמד על עומדו, המום מהבקשה. 'ואישור כזה למה לך?' – שאל את הילד האמיץ.

ללא מורא, נענה הילד ואמר: 'ראה נא. אני יתום, ולבטח ביום שאעלה לבית דין של מעלה, ישאלני אבי למה לא עסקתי בתורה, למה לא עשיתי הכל לזכות בתורה. אם אענה לו שרציתי, שהתמסרתי, שהתאמצתי, שצעדתי יותר משעתיים ברגל בקור מקפיא, שהסכמתי להתבזות ולהיכנס לכיתה נמוכה, שהתחננתי על חיי התורה שלי בפני המנהל – הוא יתקשה להאמין שהיה מנהל כזה שלא נתן לי יד, שלא הושיט לי כתף.

לכן צריך אני אישור בכתב, למען יהיה לי במה להוכיח לאבי ז"ל כי אמת דברתי: שאפתי, רציתי, נכספתי, ניסיתי, התאמצתי, התמסרתי, עשיתי הכל – ולמרות זאת נותרתי מחוץ למשפחת לומדי התורה!' – אמר הילד כשעיניו זולגות דמעות חרישיות, עדינות, אצילות...

כשמוע המנהל את הדברים, נחרד. הוא הבין את המשמעות העמוקה של סירובו, הבין עד כמה גדול כח הרצון של הילד הניצב לפניו. על אחר מצא המנהל את הדרך להכניס את הילד לכיתת הזאטוטים, שם החל הילד מאל"ף ב"ת, פשוטו כמשמעו...

במשך כמה שנים שהה הילד באותה הכיתה, גם כשכבר הפך לבחור בר מצוה. כשרונותיו היו חלשים מהממוצע, הוא לא הצטיין בהבנה יתירה, הקשיים עימם גדל נתנו בו את אותותיהם, אבל הוא לא התייאש והמשיך להתמסר לחלומו האחד והיחיד – לעסוק בתורה...

ולימים, כך העיד הגה"צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א שסיפר את הסיפור, הפך אותו ילד לתלמיד חכם גדול, מרביץ תורה לרבים ומוסר שיעורים הנשמעים בשקיקה. כל זאת – לא כי גדל בבית כזה, לא כי היה בן להורים כאלה, לא כי היה בעל כשרונות דגולים וגם לא כי למד במוסדות הטובים ביותר...

כל זאת רק בזכות כח אחד שבער בו – כח הרצון. הכח שהניע אותו ללכת שעתיים וחצי בקור מקפיא, להתעקש עם המנהל, להילחם בהחלטתו שלא לאפשר לו להיכנס לכיתה. וכשכח הרצון כה חזק – אין משהו שיכול לעמוד בפניו!

בס"ד, נשתדל במהלך חודש אלול להביא כאן רעיונות מעוררים בתפילות הימים הנוראים

מכניסי דמעה הכניסו דמעותינו לפני מלך מתרצה בדמעות

משל לבעל החנות שהעמיד 'מוכר' לשרת את הקונים, הרי מטבע הדברים כשנכסים קונים לחנות עומד זה המוכר ומנהל עמם משא ומתן והרשות בידו להוריד בעת הצורך מעט מדמי המקח, אך כאשר נכנס איש הדור בלבשו אשר כל תהלכותיו מעידים כי לעסקים גדולים בא הנה – את זה ישלח ה'מוכר' מיד לחדרו של בעל הבית, ולא ידבר עמו מטוב ועד רע כלל וכלל... אף אנו אומרים למלאכים, הכניסו דמעותינו כמות שהם אל הבורא יתברך שמו, כי אינכם מבינים כלל בדמעותיהם של בני ישראל האנאים ונדחקים תחת צרותיהם ברוח ובגשם ממחרפיהם ומלוחציהם

וכלשונו של הרה"ק מפיאסצנה הי"ד בספרו 'אש קודש' ז"ל. האם טעם כבר מלאך צערו של ישראל בשעה שמכים אותו, או את בושתי בשעה שרודפים אותו ומבזים אותו, או את פחדו או את ענותו בשעה שאין לו מזונות ח"ו. על כן השתדלו והרבו תחינה – בתפילה עלינו, אבל את הדמעות- הכניסו דמעותינו לפני מלך מתרצה בדמעות מבלי ליגע בהם כלל.

שונה הלכות

כפי שהתפרסם לאחורונה, קבוצת אקרים מחו"ל פרצה למערכת הממוחשבת של בית החולים מעייני הישועה וגנבה משם מידע ואף איימה שבמידה ולא ישלמו להם את סכום הכופר אותו הם דורשים היא תפיץ את המידע

ויש לדון בדבר בפני ההלכתי

האם מלבד האיסור להזיק לשני, יש בזה איסור גזל? הרי הם לא לקחו שום דבר פיזי, אלא רק הוציאו מידע ממאגר וחסרו את הבעלים מפרטיות המידע?

ושאלה נוספת, האם בפרסום הדבר יש גזל או שיש רק דין של מזיק?

הערות והארות וכן בקשות לקבלת העלון באיסייל ניתן לשלוח לצורך זאב כץ
gmail.com@8404494